

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27.03.1992, sp. zn. 7 Tz 31/92, ECLI:CZ:NS:1992:7.TZ.31.1992.1

Číslo: 5/1993

Právní věta: Jsou-li věci, která byla získána trestným činem spáchaným jinou osobou ve smyslu § 251 odst. 1 písm. a) tr. zák. peníze, nemusí podílník na sebe převést peníze (bankovky) identické s panězi, které byly získány hlavním trestným činem, jestliže je splněn požadavek, že jde o prospěch podílníka z majetku získaného hlavním trestným činem. Trestného činu podílnictví se nemůže dopustit ten, kdo se podílel jako spolupachatel nebo účastník na trestném činu, jímž byla získána věc, kterou na sebe převedl.

Soud: Nejvyšší soud ČR

Datum rozhodnutí: 27.03.1992

Spisová značka: 7 Tz 31/92

Číslo rozhodnutí: 5

Číslo sešitu: 1-2

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Podílnictví

Předpisy: 140/1961 Sb. § 251 odst. 1 písm. a

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

K stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem ČR Nejvyšší soud ČR zrušil rozsudek krajského soudu v Ostravě z 27.9.1991 sp. zn. 5 To 331/91 a rozsudek okresního soudu ve Vsetíně z 29.8.1991 sp. zn. 4 T 242/91. Okresnímu soudu ve Vsetíně přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem okresního soudu ve Vsetíně z 29.8.1991 sp. zn. 4 T 242/91 byli obvinění L. T. a mladistvý I. K. uznáni vinnými, obviněný L. T. trestným činem loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. a obviněný mladistvý I. K. trestným činem podílnictví podle § 251 odst. 1 písm. a) tr. zák. a odsouzeni obviněný L. T. podle § 234 odst. 1 tr. zák. k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na tři roky, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. b) tr. zák. zařazen do druhé nápravně výchovné skupiny, a obviněný mladistvý I. K. podle § 251 odst. 1, § 79 odst. 1 tr. zák. k trestu odnětí svobody na pět měsíců, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1 písm. a) tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu stanovenou podle § 82 odst. 1 tr. zák. na jeden rok.

Podkladem odsuzujícího výroku bylo zjištění, že obvinění L. T. a mladistvý I. K. dne 11.5.1991 kolem

03,00 hodin ve Vsetíně na nádraží ČSD ve vestibulu po předchozí domluvě oba zastavili procházejícího ing. M. R., obviněný L. T. pod pohružkou ukopnutí hlavy po něm požadoval peníze, a když ing. M. R. z obavy vytáhl z kapsy jen drobné mince, vybral mu z kapsy bankovku v hodnotě 500 Kčs a přihlížejícímu obviněnému mladistvému I. K. z této částky dal 100 Kčs, přičemž oba obvinění použili peníze pro svou potřebu.

Krajský soud v Ostravě z podnětu odvolání obviněného L. T. rozsudkem z 27.9.1991 sp. zn. 5 To 331/91 podle § 258 odst. 1 písm. d) tr. ř. zrušil rozsudek okresního soudu ohledně obviněného L. T. a podle § 261 tr. ř. zrušil rozsudek okresního soudu i ohledně obviněného mladistvého I. K. Dále krajský soud podle § 226 písm. b) tr. ř. zprostil obviněného mladistvého I. K. obžaloby pro trestný čin podílnictví podle § 251 odst. 1 písm. a) tr. zák. a věc obviněného L. T. podle § 257 písm. a) tr. ř. postoupil Městskému úřadu ve Vsetíně k projednání a rozhodnutí jako přestupek podle § 50 zák. ČNR č. 200/1990 Sb. (v rozsudku krajského soudu je nepřesně uvedeno zák. č. 200/1991 Sb.).

Generální prokurátor ČR podal 5.3.1992, tedy v šestiměsíční lhůtě od právní moci (§ 272 tr. ř.), v neprospěch obviněných L. T. a mladistvého I. K. proti rozsudku krajského soudu stížnost pro porušení zákona, v níž namítl vadné právní posouzení věci krajským soudem. Za nesprávný označil právní názor krajského soudu, že jednání obviněného L. T. nevykazovalo znaky trestného činu loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák., neboť k odnětí peněz poškozenému došlo s určitým delším časovým odstupem od předcházející pohružky ukopnutí hlavy a vlastní odnětí peněz již nemělo souvislost s touto pohružkou. K tomu generální prokurátor ČR uvedl, že trestný čin loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. obviněný L. T. dokonil již pronesením pohružky ukopnutí hlavy vůči poškozenému v úmyslu zmocnit se jeho peněz a že z hlediska dokonání tohoto trestného činu nebylo podstatné, zda vůbec a kdy se obviněný peněz skutečně zmocnil. V návaznosti na to generální prokurátor ČR namítl, že jednání obviněného mladistvého I. K. nebylo beztrestné a že vykazovalo znaky trestného činu podílnictví podle § 251 odst. 1 písm. a) tr. zák. V závěru stížnosti pro porušení zákona generální prokurátor ČR navrhl, aby Nejvyšší soud ČR vyslovil vytkané porušení zákona, ke kterému ve prospěch obou obviněných došlo rozsudkem krajského soudu, aby zrušil rozsudek krajského soudu a aby dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř. Nejvyšší soud ČR přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. na podkladě stížnosti pro porušení zákona správnost všech výroků napadeného rozsudku, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen.

Trestný čin loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. spáchá ten, kdo proti jinému užije násilí nebo pohružky bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci. Ze znění citovaného ustanovení vyplývá, že trestný čin je dokonán již užitím násilí nebo pohružky bezprostředního násilí proti jinému, jestliže toto jednání pachatele je vedeno úmyslem zmocnit se cizí věci. To znamená, že podmínkou dokonání trestného činu loupeže není, že pachatel se cizí věci skutečně zmocní. Okolnost, že pachatel v souvislosti s násilím nebo pohružkou bezprostředního násilí také uskuteční úmysl zmocnit se cizí věci a takové věci se skutečně zmocní, znamená pouze prospěch obviněných, a to v ustanoveních § 2 odst. 5, 6 tr. ř., která upravují postup orgánů činných v trestním řízení při zjišťování skutečného stavu věci a při hodnocení důkazů.

Pro posouzení jednání obviněného mladistvého I. K. je významné především zjištění okresního soudu, že útoku proti poškozenému ing. M. R. předcházela dohoda obou obviněných, že půjdou na nádraží ČSD ve Vsetíně, kde někoho oberou o peníze. Toto zjištění však je neúplné ve vztahu k otázce, zda uvedená dohoda obviněných zahrnovala i takový způsob opatření peněz, který odpovídal znakům trestného činu loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. Jestliže by totiž bylo zjištěno, že podle dohody obou obviněných mělo jít o získání peněz za použití násilí nebo pohružky bezprostředního násilí, nemohlo by být převzetí peněz obviněným mladistvým I. K. kvalifikováno jen jako trestný čin podílnictví podle § 251 tr. zák., nýbrž jako spolupachatelství trestného činu loupeže podle § 9 odst. 2, § 234 odst. 1 tr. zák. (to však za předpokladu, že by odnětí peněz poškozenému bylo součástí trestného činu loupeže a že by netvořilo jiný, samostatný skutek). Trestného činu podílnictví podle §

251 odst. 1 písm. a) tr. zák. se dopustí mimo jiné ten, kdo na sebe převede věc, která byla získána trestným činem spáchaným jinou osobou. O naplnění zákonného znaku „trestný čin spáchaný jinou osobou“ může jít jen tehdy, jestliže ten, kdo na sebe věc převede, se žádným způsobem – zejména ne jako spolupachatel podle § 9 odst. 2 tr. zák. nebo jako účastník podle § 10 odst. 1 tr. zák. – nepodílel na spáchání trestného činu, jímž byla věc získána (srov. např. č. 36/66, 50/72 Sb. rozh. tr.). Okresní soud ani krajský soud se jednáním obviněného mladistvého I. K. z tohoto hlediska nezabývaly a neorientovaly dokazování a hodnocení důkazů na zjištění rozhodných okolností.

Jednání obviněného mladistvého I. K. spočívalo v tom, že od obviněného L. T. převzal 100 Kčs jako díl z částky 500 Kčs, kterou obviněný L. T. vzal poškozenému. Pokud by po náležitém zjištění rozhodných okolností byl odůvodněn závěr, že částka 500 Kčs byla získána trestným činem loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. spáchaným jen obviněným L. T. (tj. bez jakékoli účasti obviněného mladistvého I. K., např. ve smyslu § 9 odst. 2 nebo § 10 odst. 1 tr. zák.), nebránilo by posouzení jednání obviněného mladistvého I. K. jako trestného činu podílnictví podle § 251 odst. 1 písm. a) tr. zák. to, že obviněný mladistvý I. K. převzal bankovku, která nebyla fyzicky totožná s bankovkou, kterou obviněný L. T. vzal poškozenému. Vzhledem k ekonomické funkci peněz jako všeobecného ekvivalentu není vyloučeno, aby zákonitý znak „věc, která byla získána trestným činem“ ve smyslu § 251 odst. 1 písm. a) tr. zák. byl naplněn i tehdy, jestliže podílník na sebe převede peníze, které jako bankovky (mince) nejsou fyzicky totožné s těmi, které byly získány hlavním trestným činem, jestliže jinak je z okolností případu zřejmé, že jde o prospěch podílníka z hodnoty získané hlavním trestným činem.

Z toho, co bylo uvedeno v předchozích částech tohoto rozsudku Nejvyššího soudu ČR, je patrné, že okresní soud i krajský soud ve věci rozhodly, aniž úplně zjistily skutečný stav věci a aniž náležitě hodnotily všechny důkazy.

Proto Nejvyšší soud ČR vyslovil zjištěné porušení zákona, zrušil napadený rozsudek krajského soudu i rozsudek okresního soudu a zrušil také všechna další obsahově navazující rozhodnutí, která zrušením obou rozsudků pozbyla podkladu. V dalším Nejvyšší soud ČR přikázal okresnímu soudu ve Vsetíně, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.